Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Begoña Kapanaga Atorrasagasti

Bergara, Gipuzkoa (1959)

Aurkibidea

Biografia

Ama Bergarakoa zuen eta aita Bilbokoa. "Beheko estaziñuan" bizi ziren. Auzoan umeek euskaraz hitz egiten zuten, baina eskolan dena zen erdaraz. Lau urterekin Mariaren Lagundian hasi zen eskolan, eta Batxilergoko 3. mailararte ibili zen han. Batxilergoko laugarren urtea ireki berria zen institutuan egin zuen, eta ondoren Lagundira bueltatu zen administratibo ikasketak egitera. 1975en, 16 urterekin, ikastetxean bertan lan egitea eskaini zioten, irakasle euskaldunen beharra zutelako. Haur txikiekin hasi zen. Magisteritza ikasi zuen gero. Lagundiko lehenengo irakasle euskalduna izan zen. Erretiroa hartu berritan egin genion elkarrizketa, lankide izandako Bego Iturberekin batera.

Zintak

BER-364

- **Proiektua**: Euskararen historia soziala Bergaran
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2022-02-15
- **Iraupena**: 97 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Etxean eta auzoan giro euskalduna

- **Erref**: BER-364/002
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:00:47. **Bukatu**: 00:02:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Aita bilbotarra zen eta ez zuen euskaraz egiten, baina ulertu bai.

Aitajaunarekin eta amandrearekin bizi ziren eta etxean dena euskaraz egiten zuten. Auzoan euskaraz egiten zuten, baina lau urterekin Mariaren Lagundian hasi zen eskolan eta han dena gaztelaniaz zen

2. Mariaren Lagundian neskak; mutilak Haur Hezkuntzan bakarrik

- **Erref**: BER-364/004
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:02:21. **Bukatu**: 00:04:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Begoña ibili zen sasoian, Mariaren Lagundia ikastetxeak bi zati zituen: ordaindutako eskola eta publikoa. Irakasleak desberdinak ziren batean eta bestean. Neskentzako bakarrik zen, baina Haur Hezkuntzan mutilak ere egoten ziren. Mutilak gero eskola publikora edo Bidegurutzetako ikastolara joaten ziren. Gero handik Akademiara.

Transkripzioa
- Begoña Iturbe: Lagundian zeren, alde batetik, pagodunak edo pagatzen zebenak, eta bestekaldetik... Baiña publika zan haura.
- Baiña mutillak be bai?
- B.I.: Mutillak zeren bakarrik Haur Hezkuntzan, sasoi hortan, ze nik dauzkat lagunak, mutillak, ibili zienak Lagundian. Haur Hezkuntzan, e.
- Begoña Kapanaga: Baiña ni sartu nitzanian? 4 urte neuzkanian?
- B.I.: Zure edadekuak die. Ni... adibidez, Iñigo Juaristi, Manu Larrea ta honetxek horrek egon zien –lehen "parbulitos" zan– parbulitosen egon zien Lagundian. Eta, karo, bakarrik Bergaran zauan Mariaren Lagundia emakumindako, ze, karo, hori sortu zan... ze gure amak be bai danak ibili izan die hor. Baiña klaro, zan eskola bakarra emakumiendako zana. Baiña, klaro, ni akordatzen naiz, ni hasi nintzanian, ni 58kua naiz, eta ni hasi nintzanian, karo, zeren bi: "pago" eta "ez pago". Eta "ez pago" zan publika, publika zan, ze irakasliak diferentiak zeren. Orduan,klaro, aukeria zauan, baiña... bai…
- Baiña mutillak horra...?
- B.I.: Bai, bai, bai, mutillak gero ya juan eitten zien. Eta mutillak normalian... bueno...
- B.K.: Aber, nere aiztia sartu zanian, [ez dakit...], orduan ya mutillekin zeren, e.
- B.I.: Bai, diferentia. Bai, bai, baiña gure sasoian...
- B.K.: Nere sasoian ez, nere sasoian neskak.
- B.I.: Sasoi haretan mutillendako zauan bai publika eta bai ikastola zauan. Ikastola zauan Lasa parian, zure ama bizi dan tokixan, Lasa parian. Nik hori dakit, ze nere anaia, ni baiño bi urte zaharraua, haura ibili zan ikastolan. Ikastolan eta gero…
- B.K.: Bidegurutzetan zauan.
- B.I.: Bidegurutzetan. Ikastolan, eta gero hortik juaten zien Akademiara, zeren Lide eta honetxek.
- Bai, Maria Victoria..
- B.I.: Maria Victoria eta honetxek, bai. Eta hori dakit, ze nere anaia, ni baiño bi urte zaharraua, egon zan hor.

3. Lau urterekin hasi zen Mariaren Lagundian; dena gaztelaniaz

- **Erref**: BER-364/006
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:04:49. **Bukatu**: 00:06:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Lau urterekin Mariaren Lagundia ikastetxean hasi zen. Ordaindutako eskolak eta ordaindu gabekoak zeuden eta bera ordaindutakoetara joan zen. Gerora jakin zuen ezberdintasun hori zegoela. Uniformea. Maiatzean prozesioak. Eskolan hasi zenean hasieran ez zuela gaztelaniaz tutik ere jakingo dio. Baina gerora eskolan dena gaztelaniaz egiten zuten.

4. Urtebete institutuan eta berriz Mariaren Lagundira

- **Erref**: BER-364/008
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:07:04. **Bukatu**: 00:10:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Eskolan dena gaztelaniaz egiten zuten eta lagunekin ere hala egiten zuen. Mariaren Lagundia ikastetxean moja batek egiten zuen euskaraz, baina gainontzeko guztiek gaztelaniaz. Hirugarren mailara arte ibili zen bertan eta gero orduantxe ireki berria zen institutura pasa zen laugarren maila egitera. Hurrengo urtean Mariaren Lagundira itzuli zen, Lanbide-Heziketan Administrazio-ikasketak egitera. Institutuko irakasleak. Han ere dena gaztelaniaz.

5. Mariaren Lagundian euskaraz irakatsi zuen lehen irakaslea izan zen

- **Erref**: BER-364/009
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:10:12. **Bukatu**: 00:12:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Administrazio-ikasketak egin zituen, baina lan falta hasi zen garai hartan. Mariaren Lagundia ikastetxetik moja bati eskolak ematen laguntzera joateko proposamena egin zioten eta halaxe hasi zen 1975ean, 16 urterekin. Hurrengo

ikasturtean bera bakarrik hasi zen talde batekin eta bertan lan egin du, erretiroa hartu arte. Franco hil ostean hasi ziren aldaketak Mariaren Lagundian. Mariasun Calvo zuzendariak euskara sartzen hasi behar zirela esan zion eta bera izan zen euskaraz irakatsi zuen lehen irakaslea.

6. Magisteritza eta euskarazko alfabetatzea, irakasle lanean hasi eta gerora

- **Erref**: BER-364/011
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:12:51. **Bukatu**: 00:14:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Ikasketa guztiak gaztelaniaz egin zituenez, euskaraz alfabetatu gabea zen. Euskara etxeko hizkuntza zuelako hasi ahal izan zen euskaraz irakasten. Gerora hainbat ikastaro egin zituen euskaraz alfabetatzeko. Gerora, Magisteritza ikasketak ere egin zituen Eskoriatzan, euskaraz, eta han lortu zuen irakasle titulua.

7. Auzoko lagunekin euskaraz; eskolakoekin gaztelaniaz

- **Erref**: BER-364/013
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:14:31. **Bukatu**: 00:16:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Franco hil aurretik euskararekiko zer jarrera zuten Mariaren Lagundia ikastetxean. Ez zuen zigorrik jaso izan euskaraz egiteagatik, baina hara sartutakoan dena gaztelaniaz egiten zuten. Auzoko lagunekin txiki-txikitatik euskaraz izan zen harremana eta gerora ere hala jarraitu zuen, nahiz eta eskolan gaztelaniaz egin. Eskolako lagunekin, berriz, beti gaztelaniaz.

8. Pol-pol mendizale elkartean giro euskalduna; Serafin Esnaola

- **Erref**: BER-364/014
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:16:54. **Bukatu**: 00:18:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Dotrina eta jaunartzea gaztelaniaz egin zituen. Bere aita Pol-pol mendizale

elkartearen lehendakaria izan zen eta igandeetan mendira joaten zen haiekin. Han bai egoten zen giro euskalduna. Serafin Esnaola abadearekin izan zuen harremana. Harekin ere beti euskaraz. Lan handia egin zuen euskararen alde. Pol-pol mendizale elkartean ere oso sartuta zegoen eta irudiak grabatzen ibiltzen zen.

9. Mariaren Lagundia ikastetxean eskolak euskaraz ematen hasi zeneko kontuak

- **Erref**: BER-364/018
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:23:21. **Bukatu**: 00:25:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Mariaren Lagundia ikastetxean eskolak euskaraz ematen hasi zeneko kontuak. 3 urteko 41 ume izan zituen lehen urtean. Umeek liburutxo bat zeukaten eta fitxak ere egiten zituzten. Asko jolasten zuten. Beste irakasleak. Mojen artean bazeuden euskaraz zekitenak. Batzuek gerora ikasi zuten.

10. Euskalduntze prozesua Mariaren Lagundia ikastetxean; B eredua

- **Erref**: BER-364/021
- **Iraupena**: 0:04:05. **Hasi**: 00:27:53. **Bukatu**: 00:31:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Begoña izan zen Mariaren Lagundia ikastetxean euskaraz eskolak ematen hasi zen lehenengoa, 3 urteko umeekin. Ondoren, Pilare hasi zen 4 urtekoekin. Lekuz aldatu zirenean, beste bi irakasle sartu ziren eta euskarazko eskola gehiago ematen hasi ziren. Hasieran D eredua zen, baina B eredua ere sartu behar izan zuten, ama hizkuntza gaztelania zuten ume asko zeudelako. Euskalduntzea Haur Hezkuntzatik hasi zuten eta eskola osora zabaltzen joan zen. Irakasleak ere euskaldundu egin behar. Irakasle asko errioxarrak ziren.

Transkripzioa
- Ta, bueno, lenengo urtetan, bueno, hasi ziñaten, ze esan dozu, Pilare...
- Begoña Kapanaga: Pilare Mujika, Vega eta ni hiru urteko gelan.
- Eta euskerazko klasiak emoten zuek izan ziñeten lehenenguak: lehenengo zu eta gero...
- B.K.: Lehenenguak, bai. Lehenengo gu, gero Pilare, ta gero juan giñan, ba, gehitzen.

- Gehitzen. Ta hor be hasi ziñeten lehenengo umiekin ta gero... zela jun ziñeten? hori, euskalduntze plana edo, ze in ziñuten, zela izan zan?
- B.K.: Bueno, aber akordatzen naizen... Aber, hor izan zan, lehenengo, kolegixo berrixan, oin ez daguana, hasi giñan hola. Gero, pasau giñanian beste aldea, etorri ziñala... bueno, etorri ziela beste bi pertsona, Bego eta Nerea, hortik Pilare zertu ein zan, beste talde bat hartu zeban, eta hor hasi giñan D eredua, nik uste dot D eredua zala, D ereduakin. Eta gerora sartu zan B eredua be. Haur Hezkuntzan egon zien eredu bixak: B eta D. Ze urtetan? Ezin dotsut zer..., ez naiz akordatzen ze urtetan, hiruroge... Zu akordatzen za? Ze ni urtia ez naiz akordatzen.
- Begoña Iturbe: Ez, ni urtia ez, baiña ni akordatzen naiz, ni hasi nintzanian lanian, ee... orduan ni lehenengoko umiak zien D eredukuak. Baiña handik –esango nuke– pare bat edo hiru urtera
B eredura ipini bihar izan giñuan ama hizkuntza erdera zeukenak ume asko zerelako, eta orduan, bueno, aholkularitza bat etorri zan puxkat aztertzera eta esan zoskun banaketa in bihar giñuala: alde batetik, D eredua eta bestekaldetik B eredua. Eta orduan hor hasi giñan bi eredu, nahiz eta B ereduan dana euskeraz hitz egin, bueno, ba, beste malgutasun batekin edo itten giñuan. Eta urte batzuk pasa zirenian, beste azterketa bat etorri zan eta orduan ya dana D eredua bihurtu zan. Baiña bai egon zala hor... B eredua.
- B.K.: B eredua ta, gaiñera,... bueno, urte dexente...
- B.I.: Bai, baiña arrazoia izan zan, karo... ba, adibidez, Aranzadi ikastolan ikastolara juaten zien ume euskaldun petuak zienak eta, bueno, ba, erdera gehixau itten zebenak edo ama hizkuntza erdera zeukenak nik uste dot gehixau etortzen ziela gure... gure ikastolara. Eta, orduan, derrigor ipini behar izan giñuan...
- B.K.: B eredua.
- B.I.: ... B eredua, bai. Bai, bai. Nahiz eta dana euskeraz hitz egin... bai.
- Eta lehenengo urte horretan hasi ziñeten Haur Hezkuntzatik edo... ez? euskeraz emoten klasiak. Eta zaharrauekin ze izan zan, zeoze graduala?
- B.I.: Bai.
- B.K.: Graduala, bai.
- Bai, lehenengo txikixenekin ta gero...
- B.I.: Karo, hor egon zan momento bat nun Haur Hezkuntza dana euskeraz zan eta beste mailletan erderaz zan. Baiña poliki-poliki hori joan zan...
- B.K.: Gehitzen.
- B.I.: ... gehitzen, ba, lortu arte ikastetxe edo ikastola osua euskeraz izan arte. Karo hor... in behar izan zan ez bakarrik ikasliekin, baizik eta irakasliak be bai, asko zeren erdaraz itten zebenak, zeren monja honetxek nik ez dakit zeaittik, ohitura zeuken Erriojatik ekartzen irakasliak, ze bazeren irakasle asko errioxarrak zienak. Ez dakit zeaittik, baina bueno. Baiña, bueno... horrek, klaro, euskeraz ikasi behar izan zeben eta... bueno, gero ya hasi zan bertako jentia. Bueno, hor egon zan aldaketa oso haundixa. Nik uste dot hor mobimentu oso haundixa egon zala: bertako jentia, jente euskalduna...
- B.K.: Mojak desagertu zien...
- B.I.: Hori da, hori da.
- B.K.: Mojak desagertzen juan zien poliki-poliki...

11. Mariaren Lagundiko mojak eta "hermanita"k

- **Erref**: BER-364/022
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:31:58. **Bukatu**: 00:34:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Mariaren Lagundiko mojen artean mailak zeuden: mojak eta "hermanitak". Mojak dotea zutenak izaten ziren, eskolak ematen zituztenak eta gaztelaniaz hitz egiten zutenak. "Hermaniten" artean, berriz, inguruetakoak ziren asko, euskaldunak; haiekin harremana euskaraz izaten zen. Mojen artean, asko espainiarrak ziren, baina bazeuden bertako nazionalistak ere.

Transkripzioa
- Begoña Iturbe: Gero, monja artian be bai nik uste dot oin berriz azkenengo urtetan egon dala giro euskaldunaua lehen baiño, ze hona etorri izan zien, nik uste dot, ze gu juaten giñan monjak bizi dien tokira, eren etxera, eta erak eurak euren artian euskeraz eitten zeben, lehen ez zana gertatzen.
- Begoña Kapanaga: Baiña eske hor monjen artian be pasatzen zan... zeren...
- B.I.: Bueno, klaro, diferentzia.
- B. K.: ... bi motako monjak: zeren monjak eta hermanitak.
- B.I.: Hermanitak.
- B.K.: Hor be klasiak zeren. Orduan, monjak zienak eta klasiak ematen zittuztenak horrek zien, ba, gertautako zerak ta horrek eitten zeben erderaz, ta zien –esatera noia– zien erdeldunak. Baiña “hermanitas” artian asko zien ingurukuak edo bertakuak; orduan, eren giruak ez zeukan zerikusirik beste monjekin.
- B.I.: Euskeraz itten zeben.
- B.K.: Horrek itten zeben euskeraz. Orduan, gu joaten baziñan sukaldera edo sartzen baziñan giru horretan, monja horrekin beti eitten giñuan euskeraz. Horrek zien hermanitak. Monjekin ez, horrekin bai. Ta eren artian zeuen kriston aldia.
- B.I.: Bai, baiña eren... monjan artian be bai, bazeren diferentziak, ze bazeren batzuk nahiz eta... karo, hor zauan... dotia bazeuken, zien las...
- B.K.: Monjak, monjak.
- B.I.: ... las... elegantiak. Eta bestiak, dotia ez zeukenak, hermanitak.
- B.K.: Hermanitak
- B.I.: Baiña hor dotia zeukenen artian be bai bazeuan diferentzia, ze bazeren bertakuak, ba, donostiarrak, bilbotarrak eta hemen ingurukuak, eta horrek zien nazionalistak nazionalista, eta, berriz, beste batzuk ba...
- B.K.: Nazionalist... nazionatistak bai...
- B.I.: ... ba zien “fachistas”, “fachistas”.
- B.K.: ... eta beste batzuk zien espaiñolitak
- B.I.: Hori da. Hor euren artian be bai zauan...
- B.K.: Zauan... Espaiñolak zeren asko eta hamengo...
- B.K.: Hemenguak bertakuak euskaldunak zienak be bai zeren, bai, bai.
- Baina klasiak emuten...
- B.I.: Erderaz.
- B.K.: Monjak. Hor zeren monjak. Hermanitak hor ez zien sartzen.
- B.I.: Ez.
- B.K.: Orduan, horrek zien... Eta batzuk errespetauko zeben gehixau geuria eta beste batzuk ez.
- B.I.: Hori da, hori da.

12. Baserritarrei edo euskaraz egiten zutenei barre egiteko joera

- **Erref**: BER-364/023
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:34:02. **Bukatu**: 00:35:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Beraiek ez dute ezagutu eskolan zigorrik euskaraz hitz egitearren. Begoña Iturbek gogoratzen du Angiozarko ikaskideek elkarrekin euskaraz egiten zutenean, gelakide batzuek barre egiten zietela. Garai batean bazegoen baserritarrei edo euskara gehien egiten zutenei barre egiteko joera.

13. Euskal dantza klaseak

- **Erref**: BER-364/036
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:57:49. **Bukatu**: 00:59:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Begoña Iturbek dio 18 urte ingururekin Aranzadi ikastolan hasi zirela hiru lagun Moisesekin euskal dantzak ikasten. Begoña Kapanagak, berriz, dio bera Ramon Etxaniz txistulariarekin ibili zela Zabalotegin euskal dantzak ikasten 12-13 urte zituela.

14. Zenbait kuadrillak gaztelaniaz egiteko ohitura

- **Erref**: BER-364/040
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 01:02:54. **Bukatu**: 01:05:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Beraiek lagun-taldean euskaraz egiten zuten arren, adineko jendeak gaztelaniaz egiten zuen Bergaran. UNEDera zetorren jendearekin euskara gehiago entzungo zen. Garai batean gaztelaniaz egiten zuten batzuek gaur egun euskaraz egiten dute. Garai batean gaztelania dotoreagoa zela eta euskara baserritarrena zela uste zen. Ohitura-kontua ere bada: behin pertsona batekin gaztelaniaz egiten ohitutakoan, zaila izaten da euskarara aldatzea.

15. Mariaren Lagundia euskalduntzen; gurasoen mugimendua

- **Erref**: BER-364/043
- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 01:06:30. **Bukatu**: 01:09:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Begoña Iturbe Mariaren Lagundia ikastetxean lanean hasi zenean, hasieran ez zen erraza umeei euskaraz eginaraztea. Hiru urteko umeen artean askok ez zekiten euskaraz. Pixkanaka kaleko giroa ere aldatzen joan zen, guraso euskaldunei esker, eta euskararen aldeko mugimendu bat egon zen. Hasieran D eta B ereduak egon ziren, baina pixkanaka eskola euskalduntzen joan zen dena D eredura pasa arte.

16. Mariaren Lagundia euskalduntzen; irakasleak, urteetako lana

- **Erref**: BER-364/044
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 01:09:29. **Bukatu**: 01:12:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Mariaren Lagundia ikastetxearen euskalduntze prozesua. Pixkanaka egin zen, Haur Hezkuntzatik hasita. Irakasleak ere euskaldundu egin behar izan ziren. Beraiek sartu zirenean hasi zen aldaketa. Hasieran zuzendariak ere gaztelaniaz egiten zuen eta klaustroak ere gaztelaniaz ziren.

17. Eskolatik kanpora ere euskal giroa bultzatu nahian

- **Erref**: BER-364/045
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 01:12:08. **Bukatu**: 01:14:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
1975ean hasi zen Bego Kapanaga lehenengo euskarazko eskolak ematen Mariaren Lagundia ikastetxean eta handik aurrera hasi ziren aldaketak. Euskal giroa txertatzen joan ziren pixkanaka. Santa Ageda bezperan guraso eta umeekin kalera irteten ziren. Aranzadi ikastolarekin batera tonbola ere antolatu zuten plazan, dirua biltzeko. Kalera irten beharra ikusi zuten, kaleko giroa euskalduntzeko beharra zegoelako.

18. Mariaren Lagundia: mojen ikastetxe izatetik ikastola izatera

- **Erref**: BER-364/046
- **Iraupena**: 0:03:29. **Hasi**: 01:14:38. **Bukatu**: 01:18:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Mariaren Lagundia mojen ikastetxe izatetik ikastola bihurtzera bitarteko prozesua. Mojen erabakia zergatik izan ote zen: ikastetxeak ez zuela etorkizunik eta beharrezkoa zela aldaketa ikusiko zuten. Espainian zehar Mariaren Lagundiaren eskola gehiago daude. Kristau eskola izateaz gain, ikastola ere bada; eskolaren izaeraz.

19. Mariaren Lagundiaren aldaketa izugarria; metodologia aldatu beharra

- **Erref**: BER-364/047
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 01:18:07. **Bukatu**: 01:20:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Beraiek Mariaren Lagundia ikastetxean ikasi zutenez, eskolaren aldaketa-

prozesu guztia ikusi dute. Aldaketa handiena garai batean dena gaztelaniaz zela eta guztiz euskaldundu zela. Metodologia nola aldatu den urteetan zehar. Beraiek ez dute Xabiertxo liburua erabili izan. Chiquitin liburuak, gaztelaniaz. Pilar Lonarbideren metodologia. Haren ipuinak oraindik erabiltzen dituztela diote. Beharrezkoa da metodologiak berritzea, aurrera egiteko.

20. Verdury hall, Ariznoa eta Egan taldea

- **Erref**: BER-364/049
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 01:21:55. **Bukatu**: 01:23:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Verdury Hall plazan; dantzara joaten ziren. Ariznoa dantzalekuari "El pozo" deitzen zioten. Igandeetan musika egoten zen: "Espuela fin de semana". Iñaki Arriaranek jotzen zuen zuenean. Errege bezperan Egan taldea egoten zen.

21. Ez dok Amairu taldekoen kontzertuak frontoian

- **Erref**: BER-364/051
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 01:23:58. **Bukatu**: 01:25:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Ez dok Amairuko kideek frontoian kontzertua ematen zutenean, jendez beteta egoten zen. Gaztetxoak ziren, baina Begoña Iturbek dio kontzertu guztietara joaten zirela.

22. Garai bateko giro politiko gogorra eta manifestazioak

- **Erref**: BER-364/052
- **Iraupena**: 0:03:31. **Hasi**: 01:25:10. **Bukatu**: 01:28:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Garai bateko giro politikoa. Ikurrina debekatuta zegoen. Begoña Kapanagak gogoan du noiznahi guardia zibilak joaten zirela etxera eta atzean ikurrina zuen koadroa ganbaran ezkutatzen zutela, beldurrez. Ikurrinaren legeztatzea. Manifestazio asko egoten ziren eta denetara joaten ziren, gazteak oso inplikatuta zeuden. Guardia zibilak agertzen zirenean, korrika. Garai gogorra izan zen. Aldaketa handiak bizi izan zituzten, bai politikoki, bai sozialki eta baita beste hainbat arlotan ere. Zenbait gertaera esanguratsu.

23. Bonba-abisu faltsuak ikastetxean

- **Erref**: BER-364/057
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:30:40. **Bukatu**: 01:31:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Garai batean ikastetxean telefono-deiak izaten ziren bonba bat zegoela esanez. Lehenengo abisuarekin oso gaizki pasatu zutela gogoratzen du Begoña Kapanagak. Ume guztiak kanpora atera behar izan zituzten eta gurasoak etorri ziren haien bila.

24. Aurrekoek euskaraz egitearren jasotzen zituzten zigorrak

- **Erref**: BER-364/059
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 01:33:15. **Bukatu**: 01:35:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Euren gurasoek garai gogorragoak bizi izan zituzten euskararen erabilerari dagokionez. Begoña Iturberen amari ez zioten uzten euskaraz hitz egiten Mariaren Lagundian. Izeba, berriz, Labe Garaietako eskolara joaten zen eta jo egiten omen zuten; askotan bidean geratzen zen eskolara joan gabe, beldurrez. Begoña Kapanagaren amandreari potoak lotzen omen zizkioten zigor moduan, euskaraz egiteagatik.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-07

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com